
1974 icra planı

1974 yılı icra planı açıktandı

Bilindiği gibi üçüncü beş yıllık kalkınma planının ikinci dilimi olan 1974 Yılı Programı 91 sayılı Kanunun 15. maddesi uyarınca Planlama Merkez Teşkilatı tarafından hazırlanıp; Yüksek Planlama Kurulunca incelendikten sonra Bakanlar Kurulunun 30/11/1973 gün ve 7/7537 sayılı karar ile uygulamaya konması onaylanmış ve 25/1/1974 gün ve 14779 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştı.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan «1974 İcra Planı» adlı kitapta 1974 yılı programı İcra planı hakkında bir ön açıklama yapılarak :

«1974 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararın 1. maddesinde «Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1974 Yılı Programında tespit edilmiş olan hedeflere ulaşmak amacıyla, Program ve eklerinde yer almış bulunan yatırımların, yeniden düzenlemelerin, sektör programlarının, ekonomik ve sosyal politikaların ve bunlarla ilgili tedbirlerin uygulanması, koordinasyon ve izlenmesi görevli kuruluşlarca bu programda belirtilen ilkelere uygun olarak zamanında ele alınır ve dikkatle yürütülür. Uygulamada tutarlılığın ve uyumun sağlanabilmesi için politika araçlarının program disiplini dışında bırakılmaması ve programda öngörülenden farklı amaçlarla bağımsız olarak kullanılmaması esas alınır» denilmekte ve 7 inci maddede de programın başarı ile uygulanabilmesi için programda kendilerine görev verilen kamu kuruluşlarının her bir iş için ayrı bir tedbir uygulama programı hazırlayacakları ve bu programlara göre gerekli bütün çalışmaları eksiksiz olarak yapacaklarının belirtildiğine değinilmektedir.

Kitapta 1974 yılı programında öngörülen tedbirlerle ilgili olarak genel uygulama ilkeleri, koordinasyon ve izleme bölümleri hakkında 30.9.1960 tarih ve 91 sayılı kanunun 15. maddesine göre hazırlanan «1974 yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair» Bakanlar Kurulunun 30.11.1973 tarih ve 7/7537 sayılı Kararnamesinden alıntılar yapılmak suretiyle bilgi verilmektedir.

Açıklanan planın Tedbirler bölümünde enerji, radyo-televizyon, sosyal alanda gelişmeler, teknolojik gelişme, bilim araştırma ve geliştirme, teknik yardım ve ulus-

1974 icra planı

lararası bilimsel işbirliği, insan gücü, mesleki ve teknik öğretim, kamu iktisadi teşebbüslerinin yeniden düzenlenmesi konularına da yer verildi.

Adı geçen konularla ilgili olarak planda şu tedbirler öngörülmekte:

Elektrik enerjisi üretimi için kullanılması zorunlu olan veya yurt ekonomisine uygun ve verimli biçimde işletilmeyen linyit yatakları ile stratejik madenlerin (Radyo-aktif mineraller, tungsten ve bor tuzları) Anayasanın 130. maddesine uygun bir anlayışla kamu kuruluşlarınca işletilmesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının sorumluluğu altında 1974 yılında gerçekleştirilecektir.

Özellikle elektronik profesyonel cihazlar üretimine öncülük üzere bir kamu iktisadi teşebbüsü kurulması için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yürütülen çalışmalar tamamlanacaktır.

Elbistan-Afşin'de kurulacak elektrik santral ve kömür tesislerinin zamanında gerçekleştirilebilmesi ve ortaya çıkacak darboğazların giderilmesi için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarının başkanlığındaki koordinasyon kurulunun çalışmaları etkili olacak yönde düzenlenecektir.

Uzun dönemli enerji programının hazırlanması konusunda daha önce yapılmış çalışmalar, yeni gelişmeler ve planda yer alan öneriler gözönünde tutularak revize edilecektir.

Elektrik enerjisi üretiminde kullanılacak birincil enerji kaynaklarının yer, nitelik ve rezerv durumları ile işletilmesine ilişkin yapılabirlik raporları, bilinen kaynaklar için program döneminde, yeni kaynaklar için de sürekli olarak hazırlanacak ve bu arada Soma, Kangal, Beypazarı ve Amasra kömür kaynakları elektrik enerjisi üretimi yönünden hızla değerlendirilecektir.

Karakaya hidroelektrik santralının inşaatına başlanmak, santralın zamanında devreye girmesini sağlamak için gerekli hazırlık ve koordinasyonu yapmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde bir koordinasyon kurulu kurulacaktır.

Sanayici ve yatırımcı kuruluşlar, kurulu takati 500 kVA'den büyük tesislerin kuruluş hazırlıkları sırasında, bu tesislerin elektrik enerjisi ihtiyaçları konusunda TEK Genel Müdürlüğüne bilgi vereceklerdir.

Taşkömürü, linyit, petrol ve doğal gaz etüd, arama ve değerlendirme projelerine ağırlık verilecektir.

özel sektör linyit yataklarından termik santral işletmesine elverişli olanların durumları, işletme metodları ve yatırım miktarları program döneminde saptanacaktır. DSİ Genel Müdürlüğünün enerji sektörüne ilişkin bölümleri bu sektörde yapılacak büyük yatırımları gerçekleştirmek üzere geliştirilecektir. Küçük ve orta kapasiteli hidroelektrik santrallerin etkin olarak yapımını sağlamak için DSİ bünyesinde etüd, proje ihale ve/veya inşaatını yapabilen ayrı bir birim kurulacaktır.

Ulusal yayın yapan radyo şebekesinin yurdun her köşesinde iyi dinlenebilmesine ilişkin sorunları saptayacak ve sorunları çözmek için gerekli önerileri

1974 icra planı

belirleyecek bir etüd, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yapılarak Devlet Planlama Teşkilatına iletilecektir.

Çalışma Bakanlığının sorumluluğu, Devlet İstatistik Enstitüsünün işbirliği ile kamu ve özel kesim işyerlerinde çalışan sigortalı ve sigortasız dşgücü hakkında iller, işkollan, meslekler, meslekteki durum ve diğer nitelikleri yönlerinden güvenilir verilerin toplanması ve toplanan bu verilerin periyodik olarak ilgililere iletilmesi amacıyla (bir sistem geliştirilecektir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde kurulan Bilim ve Teknoloji Dairesinin teknolojik gelişmeleri izleyerek, teknoloji tercihi ve transferi uygulamalarını denetleyecek her türlü fizik sermaye ithalatı ve patent anlaşmaları ile getirilecek olan teknolojilerin değerlendirilmesini yapacak, kuruluşlararası işbirliğini sağlayacak ve diğer gerekli ödevleri bünyesinde toplayarak çalışmalarını etkin biçimde yürütebilecek düzeye getirilmesi için gerekli yasal ve örgütsel düzenlemeler gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, DPT, Üniversiteler, TÜBİTAK ve diğer akademik araştırma kuruluş temsilcilerinden oluşacak bir çalışma kurulu kurulacak ve çalışmaların yıl içinde tamamlanması sağlanacaktır.

Yürürlükte bulunan sınai patent hakkı ile ilgili mevzuat, teknoloji üretimini düzenleyici biçimde yeniden düzenlenecek ve mevzuatı uygulama durumunda bulunan kuruluşlar ihtiyaçları karşılar biçimde geliştirilecektir.

Akademik kuruluşlarda yürütülen araştırma faaliyetlerinin, özellikle lisans üstü çalışmalarda, teknoloji üretimine dönük veya ithal edilen teknolojilerin ülke koşullarına göre geliştirilmesini sağlayacak bir sistem geliştirilecektir.

Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kalkınma hedeflerine ve sanayim ihtiyaçlarına dönük uygulamalı ve temel araştırmaların yapılmasına ağırlık verilecek; Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu bu alanda öncülük ve koordinatörlük görevini sürdürecektir; üniversitelerin programa bağlı, uygulamalı ve temel araştırmaları yatırım ve cari ödeneklerle desteklenecektir.

özel ihtisas Komisyonu tarafından hazırlanan «Türkiye Bilişim Kurumu'nun kurulmasına ilişkin Kanun Taslağına son şekli verilerek TBMM'ne sevk edilmesi program döneminin ilk yansında gerçekleştirilecektir.

Çeşitli kaynaklardan sağlanan teknik ve kültürel yardımların (Kültür Bursları, Dünya Sağlık Teşkilatı, Atom Enerjisi, Avrupa Konseyi v.b. den alınan burslar) tümü planda öngörülen politika ve ihtiyaçlarla tutarlılığı sağlanmak üzere Dışişleri Bakanlığınca Devlet Planlama Teşkilatına bildirilecektir. Bunun dışında yabancı ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla tetoik işbirliğini gerektiren konularda karşılıklı ilişkiler aynı Bakanlık kanalı ile yürütülecek ve buna uymayan uygulamalara son verilecektir.

Bugüne kadar sınırlı bir biçimde yürütülmekte olan Türk Teknik Yardım Programının kapsamının genişletilmesi, niteliğinin geliştirilmesi ve etkin bir şekilde uygulamaya konulabilmesi için Devlet Planlama Teşkilatının koordinatörlüğünde Dışişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından bir araştırma yapılacaktır.

Projecilik ve Mühendislik çalışmalarının yerli insan gücü ile yürütülmesi konusun-

1974 icra planı

da gerekli tedbirleri saptamak üzere, TBTAK ve ilgili kuruluşların katılımıyla bir çalışma yapılacaktır.

Kamu kuruluşlarında görev ve örgütlenme biçimine uyumlu insan gücü planlaması yapılacaktır. İnsan gücü planlamasına göre ortaya çıkan insan gücü fazlalıklarının yerine istihdam ile ilgili tedbirler bu kişilere gerek duyan diğer kamu kuruluşlarının ihtiyaçları da gözönünde tutularak alınacaktır.

Kamu kuruluşlarında insan gücü planlaması çalışmalarına yardımcı olacak bir bilgi akımı sistemi geliştirmek üzere, Devlet Personel Dairesinin koordinatörlüğünde Devlet Planlama teşkilatı ve ilgili diğer kuruluşlardan oluşturulacak bir teknik komisyon kurulacaktır.

Yetişmiş insan gereklerinin karşılanmasında yöreler ve sektörler arası dengesizliklerde ücret mekanizmasının yetersiz kaldığı dikkate alınarak soruna köklü bir çözüm yolu getirmek amacı ile tüm yüksek öğretim yapanlara uygulanacak «Yurt Kalkınması Hizmet Temel Kanunu» tasarısı Devlet Personel Dairesince ilgili kuruluşların işbirliği sağlanarak hazırlanacak ve TBMM'ne sunulacaktır.

insan gücüne gerekli niteliğin kazandırılması ve yerinde kullanılmasının sağlanması için insan gücünün iş standartları ve meslek analizlerinin yapılması yaygın eğitim bölümünde belirtilen sistem çerçevesinde ele alınacaktır.

Teknik liselerde elektronik bilgi işlem makinaları programcısı ve elektronik bilgi işlem makinaları operatörü yetiştirmek üzere hazırlık çalışmaları yapılacaktır.

Mesleki ve teknik lise mezunlarına öncelikle meslekleriyle ilgili dallarda yüksek öğrenime geçiş sağlamak üzere, üniversite giriş sınavları çeşitlendirilecek ve mesleki ve teknik lise mezunlarını ihtisas konularına yöneltebilecek bir içeriğe kavuşturulacaktır.

Yüksek öğrenimde insangücü açısından önemli dallarda, olanağı olan her kuruluşta gece öğretimi yapılacak, bunun için gerekli öğretim üyelerinin kuruluşlar arasında dağılımı ile diğer yardımcı personel ve cari ödenek sağlanacaktır.

Denizli, Balıkesir ve Hatayda açılacak mühendislik ve mimarlık yüksek okullarının kuruluşlarının mevcut üniversiteler ve akademilerce desteklenmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı ve Yüksek öğretim Kurulu işbirliğinde bulunacaklardır.

1472 sayılı kanunla açılan Kamu Yüksek Okulları ve bağlandıkları akademilerin, üniversite biçimine dönüşmeleri yerine Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri veya Teknik ve Ekonomik Bilimler Akademileri haline getirilmeleri sağlanacaktır.

Söz konusu yüksek okulların her türlü giderlerinin bağlandıkları üniversite ve akademilerin bütçesinde yer alması konusunda gerekli yasal düzenleme sağlanacaktır.

Üniversite dışında kalan yüksek öğretim kurumlarının, yüksek öğretim bütünlüğü içine alınarak gelişmelerinin sağlanması için, kuruluş kanunlarının bir bütün

1974 icra planı

halinde çıkarılması, aynı statüdeki öğretim üyeleri için eşit ödeme olanakları temini gibi konularda yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Köye doğrudan ya da dolaylı olarak hizmet götürmekte olan Kamu Kurumları, merkez köye götürülse dahi çevre yerleşimlerin yararlanması olanak dışı olan hizmet ve tesislerini (yol, içme ve sulama suyu, elektrik v.b.) mevcut hizmet sunma politika ve öncelik kriterlerine uygun olarak tüm yerleşimlere götürmeye devam edeceklerdir. Ancak, köy yolu yapımında merkez köyle çevre köy bağlantısını sağlayacak yollarla, köy elektrikleştirilmesinde, merkez köylere öncelik verilecektir.

Bakanlar Kurulunun 1/12/1973 gün ve 7/5398 sayılı karar ile kabul edilmiş bulunan «Kamu İktisadi Teşebbüsleri Reforma Stratejisi»nin uygulanması için geçen program döneminde hazırlanmış olan kanun tasarısı, yeni gelişme ve «bulguların ışığında, gözden geçirilerek TBMM ne sunulacaktır.

Reform Stratejisinin Kamu iktisadi Teşebbüslerinin yapı ve işleyişine ilişkin düzenlemelerinin uygulanmasına başlanıncaya kadar tüm kamu iktisadi teşebbüslerinde; modern işletmecilik yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesi ve bu yöntem ve tekniklerin uygulanmasına elverişli yapının belirlenmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır. Bu amaçla temel üretim proseslerinin teknolojik gelişmelerle uyumlu bir niteliğe kavuşturulması, mevcut üretim araçlarının yenileştirilmesi, ürün türlerinin optimal düzeyde saptanması, işletme yönetim teknik ve yöntemlerinin geliştirilmesi konularında gerekli araştırma ve çalışmalar sonuçlandırılacak ve bu sonuçlara göre kamu iktisadi teşebbüsleri gerekli geliştirme ve uygulamaları yapacaklardır.

Kuruluşlar, yeniden düzenleme-çalışmalarında değişen koşullara uygun bir esnekliğe yer verecek, kalkınma planı ve strateji ilkeleriyle uyumlu uzun vadeli master planlar ve yıllık uygulama programları hazırlayacaklardır.

Kamu iktisadi teşebbüsleri uygulamakta oldukları üretim planları sistemini yeterlilik ve kontrolünün etkenliği açısından inceleyecekler ve yeniden düzenleyeceklerdir.

Üretim maliyetlerinin optimal bir düzeye düşürülebilmesi amacıyla, işletmelerdeki (müesseselerdeki) her birim, işin hazırlanması, imalat safhalan, malzeme tedarik ve ikmalinde rasyonel ve ekonomik yöntemleri araştırarak, bulacak ve uygulayacaktır.

132 sayılı kanuna göre yayınlanmış bulunan mecburi standartların ilgililerce uygulanmasını sağlamak amacıyla, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı başkanlığında, ilgili bakanlıklar ve T. Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve T. Borsaların Birliğinin katılımıyla oluşturulacak komisyon, yurdumuz için en uygun sistemin kurulması konusunda araştırma yapacaktır.

Milli Prodüktivite Merkezi, 580 No.lu Kuruluş Yasasının 2. maddesi b, e ve f fıkralarının kendisine verdiği görevlere uygun olarak, KİT'nin prodüktivite ile ilgili sorunlarına eğilip çözüm yolları arayacak ve bu amaçla hazırlayacağı uzun dönemli çalışma programı çerçevesinde KİT ile işbirliği yaparak çalışmalarını yürütecektir.